

Motion till riksdagen 2005/06: MJ590

av Mona Jönsson m.fl. (mp)

Producentansvaret

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förtydliga producentansvaret enligt förordningen (1997:185) om producentansvar och klargöra producenternas ekonomiska ansvar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fastställa en tidsbegränsning för när frågor under samrådsprocessen senast skall besvaras.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att justera förordningen (1998:185) om verksamhetsutövares egenkontroll och 26 kap. 19 § miljöbalken så att även resurshushållningsaspekten skall utgöra skäl för krav på egenkontroll.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förtydligande av att det är producenterna som skall betala för hämtningen av producentansvarsavfall där det finns en lämplig insamlingsanläggning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sanktionsbestämmelser beträffande producentansvar.

Bakgrund

Lagen om producentansvar tillkom för drygt tio år sedan. Syftet med lagen är att den som producerar förpackningar m.m. också ska ta hand om förpackningsavfallet. Producenterna är ålagda bl.a. att ta fram ett lämpligt system för insamlingen av förpackningar och returpapper och bekosta det. Producenternas ansvar regleras genom en rad bestämmelser. Förutom förordningen om producentansvar och de områdesvisa förordningarna är miljöbalken det viktigaste övergripande juridiska instrumentet i avfallshanteringen.

Fel! Okänt namn på

Ansvarsfördelning

Ansvarsfördelningen mellan kommunerna, ”förpacknings- och tidningsinsamlingen” (FTI) och fastighetsägarna behöver tydliggöras. FTI bör vara den juridiska motparten gentemot kommunerna. Det innebär att FTI bör bli en i lagens mening juridisk person, i första hand för de producenter som representeras i bolaget. Krav och kravuppfyllelse är starkt beroende av identifiering av den juridiska personen som kravet ska ställas på. Producenternas ekonomiska ansvar behöver klargöras. Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att ta fram föreskrifter i syfte att förtydliga producentansvaret enligt förordningen (1997:185) om producentansvar.

Samrådsförfarande

Den skärpning som genomförts vad gäller samrådsförfarande, s.k. formellt samråd, är positivt. Problemet är att samråden ibland drar ut på tiden bl.a. genom att producenterna väntar med att besvara frågor som ställs under samrådet. Därför bör en tidsbegränsning för samrådsvar införas.

Egenkontroll

Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att lämna förslag till justering av förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll och miljöbalken 26 kap. 19 § så att inte bara yrkesmässighet och miljö- och hälsofarlighet avgör om en verksamhet ska omfattas av krav på egenkontroll. Även resurs-hushållningsaspekten ska vara skäl till krav på egenkontroll.

Hämtning av producentansvarsavfall

I dag är det ovanligt att producenternas entreprenörer tillåter underentreprenörer att ta betalt av fastighetsägare för fastighetsnära hämtning av producentansvarsavfall i områden där det även finns återvinningsstationer på allmän plats. De betraktar insamlingsanläggningar på allmän plats som sitt basutbud och tar betalt av fastighetsägarna för den fastighetsnära insamlingen. Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att förtydliga att det är producenterna som ska betala för hämtningen av producentansvarsavfall.

Sanktionsmöjligheter

Under den tid som lagen om producentansvar funnits har kommunerna inte tillämpat någon egentlig myndighetstillsyn över producenter utom i några få fall. Avtalen mellan kommuner och producenter saknar egentliga sanktionsmöjligheter. Utan möjlighet till sanktioner är det svårt att tillämpa förordningen om producentansvar i praktiken. Miljöbalken är i dag en övergripande målstyrd lagstiftning med få kraftfulla tvingande inslag. Av det skälet är lagen ganska svår att tillämpa på det här området. Därför bör miljöbalken kompletteras med sanktionsbestämmelser som berör producentansvar i 29 kap. Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att ta fram ett sådant förslag.

Stockholm den 5 oktober 2005

Mona Jönsson (mp)

Leif Björnlod (mp)

Helena Hillar Rosenqvist (mp)

Ingegerd Saarinen (mp)

Ulf Holm (mp)